

MOBBING I BARNEHAGE OG SKOLE

Ingrid Lund, Professor i spesialpedagogikk, Universitetet i Agder

OPPMERKSOMHETSPLIKT FOR VOKSNE

Å høre til

Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø

Regjeringens tiltak mot mobbing

- ** Fredag 15. januar signerer statsministeren, kunnskapsministeren og 12 ulike organisasjoner nytt partnerskap mot mobbing.
 - ** Partnerskap mot mobbing skal erstatte det tidligere Manifest mot mobbing.
 - ** En klargjøring av lovverket om flytting av mobberen er hittil et av regjeringens tiltak mot mobbing.
 - ** Om få uker leverer regjeringen sine forslag til tiltak mot mobbing etter at det regjeringsoppnevnte **Djupedal-utvalget kom med sine forslag i mars i fjor.**
- (Kilde: Kunnskapsdepartementet og Statsministerens kontor)

Mobbing

”En person er mobbet eller plaget når han eller hun, gjentatte ganger og over en viss tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere andre personer...den som blir utsatt for de negative handlingene, har vanligvis ikke så lett for å forsvare seg og er ofte litt hjelpeløs overfor den eller de som plager ham eller henne.» (Olweus, 1992:17-18).

- *Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet.*

Ulike former for mobbing

Direkte og fysisk mobbing

Fysisk plaging

Verbal trakassering

"I to år var Johnny, en stillferdig 13-åring, et menneskelig leketøy for noen av klassekameratene sine. De plaget ham for å få penger, tvang ham til å spise gress og drikke melk blandet med vaskemiddel. De dengte ham opp på do, bandt et tau rundt halsen på ham, og dro rundt med ham i bånd som et annet 'kjæledyr'. Da Johnnys plageånder ble utspurt om mobbingen, sa de at de gjorde det fordi det var gøy."

Indirekte mobbing- jentemobbing

”Hvis du mobber sammen så har du liksom noen å le med. Hvis du mobber aleine så kan du liksom ikke stå å le for deg sjøl. Det blir snålt...”

De stopper å prate når jeg kommer. Ser på hverandre og tror jeg ikke ser det, men det gjør jeg, altså.

Den populære og den upopulære

”Det er to forskjellige ting...for når du vet at du er den populære i gjengen så blir du automatisk den kuleste og da er det akkurat som om du har lov å være frekk for du vet at de andre liker deg uansett”

”Jeg er en kjedelig person. Er ikke spesielt pen, finner ikke på så mye liksom”

Digital mobbing

”14 prosent av norske barn og unge mellom 8-18 år innrømmer å selv ha skrevet eller sendt meldinger som har plaget eller ertet andre via nett. 22 prosent mellom 8-18 år har mottatt en e-post med truende eller skremmende innhold. Av disse har 22 prosent fortalt det til en voksen, mens i tre prosent av tilfellene var det så alvorlig at politiet ble kontaktet.”

Vær obs om barnet:

- Blir mer innesluttet
- Virker mer slitent og trett
- Er mer sint eller mer lei seg enn vanlig
- Er rastløs og urolig
- Søker lite kontakt med andre barn
- Har problemer med å spise eller sove
- Gråter mer enn før

Avhengig av
voksne evne til
observasjon

Fellestrekk for barn som blir utestengt fra lek/samspill

- Blir ikke sett.
- Blir negativt definert av de voksne.
- Flere av barna har språk/kommunikasjonsvansker
- Flere av barna har vansker med kompetanse i lek/samspill.

Hvor går tåle-grensen?

- Hva er 'sipping'?
- Hvor mye skal en ta hensyn til individuelle forskjeller?
- Hva gjør at Truls tåler mer enn Kari?
- Hvilke holdninger har jeg?

•Diskusjonen omkring disse spørsmål må opp i det åpne rom

Sårbarhet og mobbing

- ❖ **Individnivå;** temperament, medfødte genetiske sårbarheter i forhold til psykisk og fysisk helse
- ❖ **Familienivå:** Eks: Riskikofamilier og samlivsbrudd, nettverk m.m..
- ❖ **Jevnaldernivå:** utfordring i å etablere og bli i stabile vennsrelasjoner, de som er utsatt for utestengelse i lek/mobbing
- ❖ **Barnehage/skole-nivå:** Holdninger og handlinger hos de ansatte i skole og barnehage Manglende voksenledelse og bevissthet på blant annet betydningen av lek, emosjonell og sosial- kompetansetrening.

Vennskap som utgangspunkt for god fysisk og psykisk helse

- ❖ Forebyggende mot depresjon og angst-problematikk (Rutter 2004)
- ❖ Sammenheng mellom levetid og vennskap, mellom færre fysiske helseplager og de som har stabile vennskap (LeDuc, 2014)

Holdninger som hindrer avdekking

Dette er ikke så alvorlig.

Elever/barn kan ordne opp og bli venner bare de snakker ut .

Hun/ han er nok skyld i det selv .

**Resultat : uklart hva som faktisk skjer
tiltak som ikke virker**

Ulike roller i mobbesituasjoner

(Samivalli 2007, Smith, Pebler and Rigby,2004)

- Den eller de som blir utsatt for mobbing
- Den eller de som mobber
- «Assistenten(e)» til mobberen/ne
- «Oppmuntrerne» som forsterker mobbingen ved latter, non-verbale tegn m.m.
- De «likegyldige» som ikke tar noens parti
- «Forsvarerne» som handler aktivt til forsvar for de som utsettes for mobbing